

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben ázv. Kirchner-né felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-selátr és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlálások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt terben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük penteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi Október 15-én

42. szám.

Az élet iskolájából.

Versecz 1893. október 14-én

Nézzük meg csak a mindennapi életet, a mint ez társadalmunkban nyilatkozik. — Valjon mi után hajhász az emberek legtöbbje? A világi kincsek és az abból folyó élvezetek után, mások megint a hatalom, dicsőség és kitüntetések végtelen sora után futnak versenyt, hogy csak hatalmukba ejtsék e láthatatlan bálványokat. S így tovább mindig többet kívánnak és soha sem elégszenek meg.

De ezen határtalan hajszá utóíze olyan keserű, mint a vad szenvedélyek kielégítetlen maradékának utolsó cseppjeé.

Az egyszeri polgári erények: a becsületesség, szerénység és tevékenység mennyire háttérbe szorulnak társadalmi életünkben, sőt még nevetség tárgyává is tétetnek.

Egyes kimagasló alakokon kívül hányan támogatják nemzeti tudományos és kulturális életünket, philanthropikus intézményeinket, országos és vidéki muzeumainkat és könyvtárainkat? Bizony könnyen elősorolhatók azoknak nevei, kik mint Semsy százvezret áldoznak a kultúra és tudomány számára; becsület és tisztelet a kivételeknek.

Nem vagyunk egészen olyan szegények mint talán hisszük, hanem a tudomány és kultúra iránti érzékünk még nincs annyira kifejlődve, mint más országokban.

Az Egyesült Államokban a főtanodák, közintézmények többnyire a közadakozáson, a jótékonyaságon alapulnak és ne higyük, hogy ezek talán nélkülözik a biztos alapot, ezek nemcsak hogy fenállanak, virágoznak, hanem még szaporodnak is. Kereskedők, földbirtokosok, bankárok, iparosok stb. mindenki a maga tehetsége szerint nemzeti becsületbeli köteletségének tartja az ilyen intézményeket támogatni, a muzeumok és könyvtárak gyarapításához hozzájárulni. S nálunk? . . . . .

Tromsöben a mi természettudósunk Herman O. bámulta az ottani muzeum látogatók kitartó érdeklődését, azt a felvilágosítást adták neki, hogy azok mind halászok, foka- és rozmárvadászok, kik a Jeges-tengerre szállva, mindent haza hoznak, a mi a muzeum gyűjteményeiben még nincsen meg; az intézet legbecsesebb tárgyai ezek-

től valók.*) Ezt nemzeti becsületbeli köteletségnek tartják.

Nekünk is van délmagyarországi, s lesz nem sokára verseczi városi muzeumunk is. A szakemberek és műkedvelő régészekon kívül alig érdeklődik irántuk valaki.

Gyűjtsünk mi is anyagi kincseket — a mi magában véve nemcsak hogy nem bűn, hanem szoros köteletség és azt is kívánjuk, hogy mindenki legyen takarékos és örvendjen jólétnek — de a vagyont ne tekintsük czélnak, hanem csak eszköznek, hogy azzal jót tehesünk, mint más nemzetek azt annak tekintik. A dús jövedelem egyik részét áldozzuk a haza szent oltárára: köz-, philanthropikus intézetek, tudomány és kultúra támogatására és annak előmozdítására czélzó nemzeti ügynek. Ezt tekintse minden földi javakkal megáldott hazafi szoros köteletségének.

Nem czélom itt köteletség mulasztásra valakit figyelmeztetni, de azt hiszem, hogy az nem a mi barátunk, ki nekünk csak folyton hizeleg, de igazi barátunknak tekintem azt, ki hibáinkra jóakarólag figyelmeztet. Ha pl. egy lakomára 4000—10,000 forintot költhetünk, no ez talán még is csak sok egy ebédért annyi pénzt adni.

A nemzetgazdaszat iskolája arra tanít bennünket, hogy minden egészséges alapon nyugvó állam a kiadásokat a bevételhez szabja. Ezt kiesinyben az életre alkalmazva szerintem még nem elég. Engem az élet iskolája még arra is tanít, hogy ha én a kiadásokat a bevételhez szabom, akkor nekem még tartalékalapom nem lévén, a netalán bekövetkező tulkiadásokat a tökéből kénytelen vagyok venni. Azért is az élet iskolájából merítve a takarékpénztáraknál és más pénzügyintézeteknél mindenütt találjuk fedezetül a tartalékalapot. Ez kívánatos volna lehetőleg minden egyesnél.

Azért gyűjtsünk mi is pénzt, vagyont, tevékenység és takarékoság útján, sőt tartalékalapról se feledkezzünk meg, mert nem tudhatjuk a föbblet bekövetkezését, de aztán se feledjük el nemzeti tudományunkat, kulturánkat, köz- és philanthropikus intézeteinket előmozdítani. Támogassuk azokat tehetségünkhöz mérten s ne feledjük el, hogy ez hazafiai köteletségünk.

Wiesinger Károly.

*) L. Hermann Otto, Az északi madárhegyek tájáról című könyvének 154. lapján.

Versecz-Lugos-Marosvölgyi vasut.

A Versecz-Lugos-Marosvölgyi vasut végrehajtó bizottsága hosszabb emlékiratot intézett Temes vármegye főispánja és törvényhatósági bizottságához, melyből közöljük az alábbiakat:

Temesmegyének mintegy 88.117 lélek által lakott 176.238 hold kiterjedésű vidéke éven át nélkülözte és nélkülözi a nagy világgali összeköttetést, sulyosan érzi a közforgalom nehézségeit, csak nagy küzdelmekkel képes a természetben rejlő — kincseket részben értékesíteni, másik részében pedig kénytelen azt paragon kiaknázatlanul hagyni. —

Azon tény tehát, hogy egy vasútvonal kiépítése többször kísértetett már meg, csak annak lehet bizonyítéka, hogy akkor, midőn a mezőgazdaság, a kereskedelem, ipar még kezdetleges állapotban volt, midőn hazai gyártmányunk a világpiaczon számot sem tett, már hiánynak bizonyult, mely hiány benitólóg hatott az egész vidék közviszonyaira.

Ugyanazért örömmel, s mély hálával fogadtuk Baró Sztojánovits György úr ö Méltóságának kezdeményezését; az azelőtt akadályul szolgált indolentia, antipathia, közömbösség mintegy varázsűtre megszűnt, s benső megelégedéssel látjuk megvalósulni s megbecsülni azt, mit megbecsülni a multak szomorú tapasztalatai tanítottak.

Ide mellékelve bátorkodunk bemutatni a tervezett vasútvonalra vonatkozó ismertetőt, mely teljes hitelességgel mutatja ki mindazon előnyöket, melyek azzal egybekötve; s a midőn ezt teszszük, annak érdekében kérő szavunkat felemeljük, teszszük azért, mivel a verseczi járás érdekeltsége ahhoz létalapját, további consolidálását látja kötve, s az eszme üdvös voltától áthatva azt teljes mértékben a magáéva tette, s annak megvalósítása tekintetében erős elhatározásunk — e törvény keretén belül — mindent megtenni.

Ha a „tervezet” áttekinteni méltóztatik, meg vagyunk győződve, miként azonnal felismeri a valódi czélzatot; azon czélzatot, mely három törvényhatóság területét kívánja egymással összekötni, mely nagy területet a vasut gyorsasága és olcsósága hozzáférhetőbbé teszi, s ez által módot nyújt a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar nagymértékbeni kifejlesztésére.

A tervezett vonal hivatva van három megyét összekötni; három megye területét 199 km. tavolságra szeli át; göczpontjává emeli a saját környékére nézve a végállomást, a közép Lugos állomást, valamint a kiinduló pontot Versecz városát. —

Versecz város eddigelé három irányban bir már nagy forgalommal, s azon helyzetben van, közgazdasági, valamint kereskedelmi igényeket teljes mértékben kielégíteni; napról napra, fokról fokra erősödik, közviszonyai a szerencsés összeköttetések folytán kedvező lendületet vettek, s most még emelgetnek a kiépíteni szándékozott Kubin—Verseczi vonal által. — Tehát bir mindazon kellekkel, melyek egy vidék igényeinek kielégítésére szükségesek.

Es épen ezért úgy az érdekelt nagy uradalmak, kisbirtokosok, kereskedők és iparosok Verseczen keresik már hosszú évek során át igényeik kielégítését.

Az érdekelt nagyföldbirtokosok úgy terményeik, mint ipari czikkeik tekintetében évek óta összeköttetésben állanak a verseczi termény- és iparkereskedőkkel; a kölesönös bizalom pedig most már oly szorossá kapcsolta az érde-

keket, hogy ezen bizalom megszüntetése s másutt való keresése által egyrészt magára a Versecz városában virágzásnak indult kereskedelemre, mint a nagyuradalmakra káros következményekkel járna.

Ezen kedvező viszonyra csak az van hátránnyal, hogy a közlekedés nem lehet **mindig** elég gyors és elég olcsó; mert vegyük pld.: a Versecztől 29 km. távolságra eső ferendiai uradalmat, hol évente több mint 150 vagon termény szállítatik ki, mennyire éri és nehezedik reá azon teher, ha terményeit a legközelebbi s rossz út mellett 4 1/2 óra távolságra eső vasúti állomáshoz akarja szállítani.

Úgy vagyunk az érdekelttségi körbe eső Klopodia és Nagy-Zsám községekkel is.

Tehát nyilvánvaló, hogy a vidék érdeke minket Verseczre, **a verseczi piacra vonz s utal.** — Személyi tekintetben pedig legvitálisabb érdekeink mintegy parancsolóan követelik a folytonos érintkezést Verseczrel, mert hisz **ott van** e vidék közigazgatási első tisztviselője, a **szolgabíró, igazságszolgáltatásunk, a járásbíró, telekkönyvi hatóságunk, adóhivatalunk, közjegyzőnk, pénzügyőrség, dohánytőzsdénk** stb. úgy, hogy **naponta** a vidék **számos** lakója **kénytelen** Verseczre menni.

A tervezet szerint megyénkbe kebelezett **buziási járáshoz** tartozó 8 község van még érdekelve az által, hogy vasúti állomást nyer; ezen nyolcz község a maga vidékére mindenestre külön fogja érdekét megvédeni, minél fogva csak annak felemlítésére szorítokunk, hogy **ott, hol vasút van, ott van vagyonosodás, ott van értékelés,** s mivel sem lehetne indokolni azt, hogy ezen vidék vagyonosodásának megszüllárdítása érdekében a kedvező alkalom **elszalasszassék.** —

De a vasútvonal tovább menve, az átszelt területen szintén oly missziót teljesítene mint itt, szintén oly fontos érdekeket elégitene ki, mint a minöket saját vidékünkön. — A külömbőség azonban csak az, hogy másoknak, s így az első pontban levont konzekventia, t. i. a **közérdek, nagyobbodik** s így joggal lehet mondani: — hogy a Versecz—Lugos—Marosvölgyi vasútvonal tulajdonképp nem is helyi érdekű, hanem **országos érdekű.** Mert akkor, midőn három megye tekintélyes részéről, 164.000 lakosáról, 324.039 hold terjedelemlről van szó, a vasútvonal nem közérdeket, hanem már országos érdeket szolgál, s annál is inkább megérdemli a támogatást.

A Versecz—Lugos—Marosvölgyi vasútvonal úgy Temesmegyére, mint Temesvár városára, de magára az ország szívére Budapest fővárosra is eléggé nem méltányolható előnnyel van egybekötve.

Különös érdekünk az, hogy e vidék közönsége minden tekintetben lehető közvetlen összeköttetést nyerjen a megye székhelyével, könnyű módon juthasson az ország fővárosába. A »tervezet« tanúsítja, hogy a vasútvonal összeköttetést nyer **Gattaján;** tehát oly helyen, hol vasúti állomás már létezik, s ez megadja a közlekedést úgy Temesvárra mint Budapestre.

Tehát a Versecz-Lugos-Marosvölgyi vasútvonal a megyébe személy- és teherforgalmat hozna be, mindkettőt élénkebbé tenné.

Kétségtelen czek szerint, hogy a verseczi, mint a Belincznél betorkoló Bega vidék Temesvár városának, Budapest fővárosának újabb s eddig még nem is használt terményt képes nyújtani, a közforgalomnak átadni, s különösen faterménye tekintetben Temesvár, de még Budapest fővárosának is lehetővé tenné új iparvállalatok létesítését, mi a külállamok versengése folytán minden esetre hatalmas előmozdítója lenne hazai iparunk és kereskedelmünknek.

Nyílt dolog, hogy midőn a vidékünkön uralgott közönyt Br. Sztojánovits György úr lankadatlan buzgósága megtörte, midőn mindannyian lethargiánkból a lelkesedés magas fokára ragadtattunk, jelentkezett egy másik konzortium s iparkodott hangulatot kelteni egy vizinális vasút érdekében.

A másik konzortium czélzata az, hogy **Delta—Nagy-Zsám** vidéke helyi érdekű vasúttal köttessék össze; ezen területbe esne az ösmert tervezet szerint Omor, Perkoszova, Buttyin és Nagy-Zsám; tehát közvetlen **négy** község van érdekelve 5817 lakóssal és 22.628 hold ingatlanal; közvetve szintén vannak érdekelve községek, de ezek távolúságuknál fogva Klopodia és Ferendiára redukálódnak.

Már most tekintve a Versecz-Lugosi útvonalat, a mi megyénkbeli közvetlen **12 község**

van érdekelve, tehát **nyolcezel** több; természetesen, hogy ilyen arányban nagyobb a lakosság és ingatlan száma is. Tekintve pedig az egyes községeket, kiténik, hogy a Delta-Zsámi vasútvonalba eső **négy község közül egyedül Nagy-Zsám** jöhet számba, mivel **egyedül** oly nagy, mint a többi három község. Ennélfogva a három községre nézve a termény és ipari forgalom nem bír nagyobb értékkel mint a nagyzsámi s így nem is látjuk indokolva, hogy ezen **cse-kély s valóban számba sem jöhető községek kedvéért** Nagy-Zsám közönségének egyéb érdekeit veszélyeztessük, illetve a **gazdaságiforgalmat Delta felé, a személyi forgalmat pedig Versecz felé irányítva megosszszuk.**

De feltéve, hogy ezen vasútvonal létrejönne, Nagy-Zsám — s most már szintén számításba veendő Klopodia és Ferendia közönsége kénytelen volna közigazgatásilag Dettához menni, illetve összes hatóságai oda lennének áthelyezendők. — Ki előtt tudja van az e részbeni törvényes rendelkezés, ki tudja, hogy **nem egy, hanem legalább 6—8 év telne el,** míg ezen községek **járásbíró, szolgabíró, adóhivatala stb. áthelyeztetnek,** mert ezen hivataloknál az átvétel hosszadalmas, de személyszaporítást is kell eszközölni, mit azonban az állam csak végső esetben tesz, szintén nem fogja indokolva látni, hogy **Nagy-Zsám, Klopodia és Ferendia közönsége 6—8 évig kénytelen legyen a vasút daczára Verseczre menni.**

Bátorkodtunk már utalni azon körülményre, hogy közigazgatásilag, kereskedelmileg és iparilag Verseczrel szorosan össze vagyunk kötve; s a másik vasút által ezen kötelek megszüntve, s kénytelenek lennénk, Dettán új összeköttetéseket, újabb forgalmi helyeket keresni, ott, hol mi nem ösmertünk senkit, hol minket nem ösmernék s teljesen idegenek vagyunk.

Párhuzamot vonva a két vonal jövedelmezősége kérdésénél, kiviláglik, hogy a delta-nagy-zsámi személy-forgalom tekintetében szót sem érdemel; míg ellenben a versecz-lugos-marosvölgyi vonal, tekintetve, hogy két virágzó várost, egy harmadik Hunyad megyét is fog összekötöni, tekintve, hogy a verseczi, mint a belinczi, illetve begavölgyi vidék közönségének, az erdélyi forgalomnak közvetlen egyenes utoni összeköttetést ad Temesvár városával, de egyúttal Budapest fővárosával, minden esetre fog oly személy-forgalommal bírni, mint a minő az »általános tervezetben« kimutatott. — A teherforgalommal szintén úgy vagyunk, s így egész bátran fel lehet állítani a tételt: **hogy a delta-nagy-zsámi vasútvonal még az évi fentartási költségeket sem fogja elérhetni, a versecz-lugos-marosvölgyi vasútvonal azonban még a törzsrészvényeseknek is biztosan s minden esetre jövedelmet fog hozni.**

A szükséges építési tőkének igen tekintélyes része biztosított a községek által megszavazott összegekkel; nincs tehát elfogadható indok, melynek alapján ezen határozatoktól a jövőhagyást meglehetne tagadni.

A szintén érdekelt Versecz, Krassó-Szörénymegye, Lugos és Hunyadmegye törvényhatósága a maga részéről határozott ígéretet tett az anyagi támogatásra, a magas államkincstár terhére kilátásba helyeztetett azon összeg, mely a kereskedelemügyi, földmívelésügyi és közoktatásügyi miniszterium után esik.

Egyedül Temesmegye áldozatkészsége kérik, egyedül Temesmegyétől függ, vajon ezen országos érdekű vonal létrejöhet-e.

Nem kételkedünk, miszerint Temesmegye tekintetes törvényhatósági bizottsága kellő fogékonysággal fog lenni érdekeink iránt, és bizonyára hajlandó lesz felvirágzásunkat, consolidálásunkat, vagyoni megerősödésünket hathatósan előmozdítani, nem fogja szem elől téveszteti azt, hogy a megyei útdadó alap gyarapításához e vidék évente tetemes összeggel járul, nem fogja elfelejteni azt, hogy épen e vidék szavazott meg tekintélyes összegeket vasúti czélokra a Temesvár-Lippa, Csákóva-Zsebely és Kubin-Versecz, Temesvár-Uj-Pécs vidékének, a nélkül, hogy közvetlen haszna lett volna, s így joggal várhatjuk, hogy általunk befizetett útdadó egy része a mi vidékünk javára fog felhasználtni.

De az útdóalap érdeke is előbb követeli meg, hogy oly vállalatba helyezzessék, hol megterül, hol gyümölcsöket hoz, fennebb pedig kimutattuk már, hogy a két vállalat közül melyik nyújt biztos garantiát a jövedelmezőségre.

De jövedelmezősége mellett bizonyít az is, hogy már is három tőkepenzes csoport ajánlkozott a finanszírozásra.

Erős meggyőződésünk hogy akkor, midőn az elősorolt törvényhatóságok saját érdekeik előmozdítása mellett a mi érdekeinket is támogatják, Méltóságos Főispán Úr és Temesmegye tekintetes törvényhatósági bizottsága, nem fogja tőlünk megvonni jóakarátát s hathatós pártfogásában részesíteni méltóztatik.

Az emlékiratot aláírták: Beniczky Attila, nagybirtokos, végreh. bizotts. elnök. Gémesi Károly, uradalmi intéző, végreh. bizotts. jegyző. Alexandreszku Juon, gör. kel. lelkész, Béres György, gör. kat. lelkész, Bubenicsk Tamás, földbirtokos, Damit János, községi bíró, Graure Avram, községi bíró, Jauza Vince, ref. lelkész, Kohn Hermann, földbirtokos, Lauritz András, földbirtokos, Lazarovics Fedor, nagybirtokos, Milutinovits Lajos, gyógyszerész, Parsch József, kereskedő, Platt Jakab, kereskedő, Rozinger Frigyes, földbirtokos, Br. Sztojánovits Iván, nagybirtokos, Szemuncza Juon, községi bíró, Szimeon Petru, gazdász, Vesza Marku, földbirtokos, Wippen Frigyes, urad. intéző, Zestran Ilija, községi bíró, végrehajtó-bizottsági tagok.

Temes vármegye vasúti bizottságának f. hó 12-én tartott ülésében hosszabb vitára adott alkalmat ezen ránk, verseczre nézve oly fontos vasut ügye s a bizottság nagyon mostohán bánt el velünk a midőn ki mondotta, hogy a versecz-lugos-marosvölgyi helyi é. vasutat nem ajánlja segíelyezésre, ellenben a dettai-nagyszámi vasutat segíelyezésre ajánlja. Ezzel ellentétben Krassó-Szörény vármegye ugyancsak 12-én tartott közgyűlésében kimondotta, hogy a versecz-lugos-marosvölgyi vasutat nemcsak anyagilag hathatósan támogatja, hanem minden eszközt fel fog használni arra nézve, hogy a tervezett vasut létrejöhessen. — Vasutunk ügyére legközelebb még visszaterünk. — A versecz-kubini h. é. vasut végrehajtó bizottsága módosítani kéri a megye közönségének azt a határozatát, mely a vasut-építési segély kiutalványozásának időpontját megállapítja: különösen pedig kéri, hogy a segély 30 százaléka már a társaság megalakulása alkalmával kiadassék. — A bizottság nem pártolja a kérvényt.

Napi hírek.

Személyi hír. Rudnai Nikolits Sándor főispán ő Méltósága a mult Csütörtökön Pancsovára utazott s 17-én fog visszatérni városunkba.

Eljegyzés. Krausz Ervin temesvári távirtdai hivatalnok a mult napokban Verseczen eljegyezte Seemayer Julia k. a. Gratulálunk!

Ujítás a postatakarékpénztárnál. Lukács Béla keresked. miniszter okt. 1-jétől kezdve több rendbeli ujítást léptetett életbe a postatakarékpénztárnál. Eddig ugyanis, a ki postatakarékpénztári betétkönyvecskét kívánt váltani, annak személyesen kellett megjelenni a postahivatalnál, — ezentul bárki válthat tetszes szerint barkinek betétkönyvecskét a tulajdonosának át nem adja, a ki saját aláírásának az előírt módon való felvétele után a követelés felett való rendelkezés jogába lép. Ily módon a postatakarékpénztári betétkönyvecskék iskolai jutalmul, újévi, karácsonyi stb. ajándéknak különösen használhatók. Könnyítést létesített a miniszter a visszafizetések dolgában is, a menyiben irni nem tudó betevőknél, ezeknek a felmondáson megkivánt aláírása egy néviro tanu által teljesíthető, sőt ez a tanu is felesleges, — ha a betevőt a postaalkalmazott személyesen ismeri.

Az ellenőrző választmány f. hó 9-én tartott ülésében a verseczi legtöbb adót fizetők névsorát végérvényesen megállapította. Az általunk már előbb közölt listában csak annyi változás történt, hogy Klauber Jakab helyett 377 frt. és 93 kr. adóval Glückmann Dávid jutott be a 34-ik helyre a virilisták közé.

Sétahangverseny. Folyó hó 15-én ma Vasárnap d. u. 3 órától 8 óráig azon alkalmából, hogy a szökőkut és vízvezeték megnyitattik a városkertben, sétahangverseny tartatik. Belépti díj személyenként 20 krajczár. Gyermekekje 10 kr.

Milleker Bódog, városunk monographusának legújabb munkalatórja a »Századok«, a magyar tört. társulat közlönye, a következő hízegő ismertetést közli: »Dél-Magyarország a rómaiak alatt. Régészettörténeti rajzok. Irta Milleker Bódog. Temesvár, 1893. Nyomatott a csanád-

egyházmegyei könyvsajtón 58 lap. Ára? — Milleker háromrésze osztja tárgyát. Az első részben adja a délvidék földrajzát; leírja hegyeit, folyóit; képet nyújt utairól és lakóhelyeiről s körvonalozza Dáciaának e kerületre eső határait. A második rész a történelemé. A dákok és rómaiak közt dúlt harcok, Trajánus hódító hadjáratai, Dácia leigázása, a római uralom korszaka s Dácia elvesztése vannak itt megírva. A harmadik rész a műveltségi állapotokat vizsgálja. Olvashatunk itt Dácia lakóságának nemzetiségéről, a politikai viszonyokról és a közgazgatásról, a társadalmi viszonyokról, az ipar s kivált a bányászat fejlődéséről, a hadászati viszonyokról és a helyőrségről. Mindezt Milleker rövid, érthető, szabatos előadásban a sokoldalú ember kritikájával adja. Melegen ajánljuk.

Herczegh Ferencz új regénye „Simon Judit“ már megjelent Singer és Wolfner-nél. Megrendelhető és kapható a Kirchner-féle könyvkereskedésben. A művet legközelebb bővebben fogjuk ismertetni.

A honvédelmi ellenőrzési szemle f. hó 17-én d. e. 9 órakor fog megtartatni a magyar kir. honvédelmi társaságban. Utóellenőrzési szemlék lesznek November 28-án és December 22-én.

Versecz város törvényhatóságánál 400 frttal javadalmazott útmesteri állomásra a pályázat kiiratott. Határidő November 1-ig.

A diphtheritis, a gyermekek ezen halálos ellenége ismét járványszerűen ütötte fel fejét városunkban s naponként mint nagyobb mérvben terjed. E helyen is figyelmeztetjük a szülőket, hogy a szükséges óvrendszabályokat tartsák meg.

A verseczi vasúti és pénzügyi bizottság mult szombaton tartott ülésében a versecz lugos-marosvölgyi vasútra kilométerenként 6000 frt, így összesen 54.000 frtot szavazott meg. E hírrel kapcsolatban felemlítjük azon szinte hihetetlennek látszó körülményt is, hogy vannak városunkban emberek, hir szerint városatyák, kik ezen vasut ellen dolgoznak, s a detta-nagy-zsámi vonal mellett kardoskodnak.

A versecz-lugos-marosvölgyi vasut érdekeltjei közül egy küldöttség tisztelgett dr. Molnár Viktor főispánnál, kérve e vasut ügyének támogatását. A főispán válaszában kijelentette, hogy nemcsak ellene vane vasut segélyezésének, de mindent el fog követni, hogy az ne létesülhessen, mert habár önmagára nézve előnyökkel jarna e vasut, de nem szolgálná az sem a vármegye, sem annak központja, Temesvár, érdekeit.

Bemutató színelőadás Pancsován. Nagy lelkesedéssel ír a pancsovai „Határőr“ az első előadásról, melylyel Füredi színigazgató működését a délvidéken kezdte. Színre került Herczegh Ferencz hatásos színműve: „A dolovai nábob leánya“, melyben Kecskeméti Irma adta a darab szép és hálás címszerepét. A közönség a kiváló művésznőt tetszéssel fogadta. Nagy sikerrel játszottak Gyurmann Alice és Kövesdi Róza, kik jeles tehetségű színésznők és nagy tetszést is arattak. A férfiak közül kiemelendő Könyves Jenő, ki Tarján főhadnagy szerepében a legtöbb tapsot kapta az est folyamán. Kitűnt továbbá Hetényi Elemér, mint bonviván. A színelőadást megelőzőleg prolog volt: „A múzsá győzelme a délvidéken“, egy igen szép, költői alkotású apotheosis, melyben a magyar kultúra terjesztésére fogadást tesz. A délvidéki színi szövetkezet megkezdte eszményi szép működését. Kísérje a legszebb siker.

Német múzsa. A Duba Lajos igazgatása alatt álló színtársulat Vasárnap 22-én kezdi meg előadásait az újonnan renovált Zéh-féle színházban.

Visszavonuló püspök. Mint a „Torontál“ megbízható forrásból értesül, Németh József, Csanád-egyházmegye fenkölt szellemű püspöke, ki Bonaz idejében az egyházmegye teljhatalmu vezetője volt s most is mint Dessewffy püspök helyettese működik, kolostorba készül vonulni. A közszeretben álló jeles egyházi férfi ezen, elhatározását már rövid idő múlva végre fogja hajtani. Visszavonulásának okáról, bár mindenki sejt, semmi bizonyosat nem tudni. Mint a „Dél. Közlöny“ jelenti erről a hírről, mely azóta a fővárosi lapokat is, bejárta Temesvárott, nem tudnak semmit. Kacska lesz az, mint a nevezett lap írja.

A délmagyarországi tanítóegylet verseczi fiokja a mult szerdán tartotta meg őszi közgyűlését Milleker Bódog elnöke alatt. A több mint 40 tagot számláló főkegyesület tagjai szép számban jelentek meg. Fertig Károly közs. népiskolánk kitűnő tanítója „A feyelem és annak nevelése“ cím alatt tartott magyar nyelven talpraesett értekezletet.

Wátz Ferencz „Wie können mehrere Schülerabtheilungen in einem Lehrzimmer und von einem Lehrer zweckmässig beschäftigt werden?“ cím alatt német nyelven értekezett. A gyűlés után közös ebédre gyűltek össze a tanfériak. A tavaszi ülés Moraviczán fog megtartatni.

Ondriosek Ferencz hegedű virtuoz november 7-én több művész társaságában hangversenyezni fog városunkban.

Tüzesetek. Olyan rendes heti rovat ez lapjainkban, hogy akkor kelt feltűnést, ha valamelyik héten kimarad. Nincs hét, melyen Verseczen 2—3 tüzeset ne volna. Megfoghatatlan az a könnyelműség és sok esetben rossz akarat, mely a vörös kakast oly gyakran felüzi a háztetőkre, a buzakazlakra stb. — A mult vasárnap d. u. 2 órakor a Lengauer-féle híres Cognacgyár szomszédságában égett le az ugynevezett „Preszféle major“. A tüzelést egy kicsit elköszve adták meg a toronyörök, úgy hogy mire a tüzoltók megérkeztek, már a nagy épület teljesen lángban állott s csak a szomszédos épületek megmentésére kellett szoritkozni. Pénteken éjjel a német részen levő cséplőtelepen égett el az összes szalma, óriási nagy kazal sorok. A nagy tűz messze bevilágította a város utcáit. A tüzoltók mindkét esetben derekas munkát végeztek.

Az iskolás gyermekek betegségét gondosan megvizsgálta Key stockholmi tanár, Svédország felsőbb tanintézetében 15.000 fiu és 3000 leány orvosi megfigyelése alapján. Kutatása szerint a növédek 40 százaléka kronikus bajban szenved. A leggyakoribb (13.5 sz.) betegség az állandó fejfájás s azután jő (13 sz.) a vérszegénység, továbbá orrvérzés, étvágytalanság, szembajok, skrofula, hátgerinczgörbülés s így tovább. Az alsó osztályokban a betegek száma rohamosan emelkedik, azután ismét súlyed, de a legfelsőbb osztályokban újból emelkedés mutatkozik.

Közérdekű amerikai szőlőtelepek. Gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszter — a fillokszera ellen való védekezés terén — kiváló súlyt fektet a törvényhatóságok, községek, gazdasági vagy borászati egyesületek és szövetkezetek által fenntartott közérdekű amerikai szőlőtelepek létesítésének előmozdítására s a már meglévő ilyen telepek támogatására, a melyeknek célja az, hogy ott az illető vidékre legalkalmasabb ellenálló amerikai szőlővesszők szaporíttassanak és az illető érdeklőkörök (t. i. a községi lakosok vagy az egyesületi tagok) közt ingyen vagy mérsékelt aron osztassanak ki. E közérdekű szőlőtelepeket a miniszter részint a beültetésükre szükséges szőlővesszők ingyen adományozásával, részint pedig pénzegegylyel is segélyezi. — Ennek köszönhető, hogy ma az országban már 543 községben, összesen 575 ilyen közérdekű amerikai szőlőtelep van. E közérdekű telepek részére az 1891. és 1892-ik években évenként mintegy másfél millió, a folyó év tavaszán pedig 2341,800 darab gyökeres, összesen tehát 2.722.250 darab különböző fajta amerikai szőlővesszőt osztott ki ingyen a miniszter, ezenkívül ugyanezen telepek részére az 1891-ik évben 17,698 frt, az 1892-ik évben pedig 26.046 frt pénzegegylyt adományozott. A folyó évi költségvetésben pedig a törvényhozás erre a célra 40.000 forintot engedélyezett.

Az orvosok figyelmébe. A belügyminiszter legújabb rendelete folytán a hatósági orvosok kötelesek gyakorlati vizsgát tenni a budapesti vagy kolozsvári orvosi egyetemen. Sőt a két évi szolgálatot be nem töltött megyei városi rendőrorvosok is kötelesek 1893. évi november hó 1-éig a vizsgát letenni. A jövő évi január hó elsejétől gyakorlati vizsga nélkül csupán ideiglenesen választhatók meg a hatósági orvosok és kötelesek még az évben vizsgázni, ellenkező esetben állásukat meg nem tarthatják.

Egy hirhedt betörő elfogatása. Bogcsics Pált, a délvidék hirhedt betörőjét e hó 10-én este Beodran épen mikor a Milosav-féle korsz. mában vacsorázott, Pálffy csendőrmester elfogta. Bogcsics legutóbb a temesvári katonai várfogságból szökött meg, s fejére 200 forint volt kitűzve. A temesvári szökést megelőzőleg a nagy-kikindai kir. törvényszéki fogháznak volt lakója, onnét is megszökött a fogház kéményen át, magával vivén egy tizenégy éves rablás miatt fogva tartott fiut is. Bogcsics rendkívüli ügyességgel hajta végre betöréseit, a melyekről rendes naplót vezetett eddig, noha még fiatal ember, valómása szerint. 60 betörést követett el anélkül, hogy rajta csípték volna. A kir. csendőrségnél elmondta, hogy azóta, hogy a katonai börtönből megszökött, rövid két hó alatt, négy betörést és 20 lopást követett el. A csendőrmester azon kérdésére, hogy mi vezette ismét Kikinda vi-

dékére, holott tudta, hogy itt erősen nyomozták, azt mondta, hogy Palatinus Julcsát kedvesét és czinkostársát akarta megszöktetni a nagy-kikindai kir. törvényszéki fogházból, hol a lopás miatt ül. Bogcsics Kikindán is hosszú időn át vendégszerepelt, nagy rafineriával üzve betöréseit. Bogcsics ötször szökött meg már a börtönből. A beodrai kir. csendőrség a hirhedt betörőt Temesvárra kíséri.

A délmagyarországi természettudományi társulat közlönyéből a mult napokban jelent meg a XVII-ik kötet III-ik füzete. Véber Antal és Dr. Tauffer Jenő társulati titkárok, a nevezett tudományos folyóirat szerkesztői mindent megtesznek arra nézve, hogy a társulat kiadványai nemcsak megmaradjanak az irodalmi színvonalon, hanem hogy a laikus közönség is előszeretettel nyerjen a természettudományok iránt. Az új füzetben „A hegyek története“ (irta Elisée Reclus, fordította Geöcze Sarolta) című első cikkecske figyelemre méltó. Dr. Gáspár János tanár befejezi értekezését. Weisz Bernát a Diphtheritisről ir tanuságos értekezést. Vannak még a füzetben különféle apróbb közlemények is. A folyóirat előfizetési ára 4 frt. Tagok évdij fejében kapják.

Uj-Tátrafüreden a beküldött névsor és kimutatás szerint megfordult a folyó évad alatt 2632 vendég. Ebből volt belföldi 2184, külföldi 448; fürdővendég 1106, átutazó 1526, a mult évi forgalomhoz viszonyítva 281 személylyel több. Uj-Tátrafüredre a szép őszi napokat felhasználva, még mindig érkeznek vendégek; de október végével ez is lezáródik s tulajdonosa Dr. Szontagh Miklós Abbaziába költözködik télire s ott orvosi gyakorlatot fog folytatni.

A „Hazánk“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság alakuló közgyűlése — mint nekünk írják — szinte páratlan a részvénytársaságok alakuló közgyűléseinek történetében. A Köztelek dísztermében, részint személyesen, részint meghatalmazással képviselve 780 részvényes gyűlt össze, s örömmel vették tudomásul a jelenvolat, hogy az alapítók buzgólkodása következtében a vállalat megindítására szükséges részvénytöke már túljegyezett, a mi igazán feltűnő olyan alapításnál, a hol első sorban az eszmei törekvések tüzetek ki célul. Az alakuló közgyűlést Forster Géza, az Orsz. m. gazdasági egyesület igazgatója vezette, s a közgyűlés nem egy mozzanata árulta el, hogy valódi lelkesedés tölti el a részvényeseket, mikor a mezőgazdasági és vele kapcsolatos körök érdekeinek előmozdítására szolgáló hírlapi orgánum megteremtésére teszik meg a döntő lépést. A közgyűlés során konstatálták, hogy 1569 részvény van jegyezve, az alapító törvényszerű háromnegyede be van fizetve, s a közgyűlés határozatképes. Az alapszabályok megvitatása után megtörténtek a választások s az igazgatóság a következőkből alakult meg: Barcza Károly, az O. m. g. e. titkára, Bedő Albert, orsz. főerdőmester, dr. Bernát István, közgazd. író, Bujanovics Sándor, ország gyűll. képviselő, Cserhádi Sándor, m.-óvári gazd. ak. tanár, Pábián János, műszaki tanácsos, Forster Géza, földb., az O. m. g. e. igazgatója, Förster Lajos, földbírtokos, Hollán Ernő, nyug. alt. tanár, Kiss István, min. tanár, Kvassey Jenő, min. tanácsos, Lossonezy Mihály, földbírtokos, Máday Izidor, min. oszt. tanácsos, Miklós Odón, földbírtokos, földmívelésügyi államtitkár, Ney Béla, műszaki tanácsos, dr. Szabó Ferencz, nagybíró. A felügyelőbizottságba: Jancsó Jenő, Landau Gusztáv, Rubinek Gyula, dr. Rudnyánszky Béla, Serák Károly és Zachár Gyula választottak meg. — A részvénytársaság nyomda- és hivatalos helyiségei a Közlönyben rendeztettek be, itt szervezik a decemberben meginduló „Hazánk“ című politikai napilap szerkesztőségét is.

A párbaj mellett. A Kálman József dr. halála fölvetette újból mindazokat az eszméket, a melyek a párbajok elítélése mellett szólnak. Sőt általános, szinte erotikus jellegű mozgalom indult meg a párbajozásnak végekép való kiirratása iránt. Valóságos irodalom keletkezett e részben s a társadalmi pozíciók igen nagy tekintélyű emberek látták szükségét annak, hogy sújtó nyilatkozataikkal lehetetlenné tegyék a gentlemannok között előforduló kiéleltűt affaireknek fegyveres elintézési módját. A sűrű nyilatkozások és állásfoglalások azonban oly fogalmi zavart idéztek elő, amelyet tisztázni kell, mielőtt a törvényhozás a társadalomban megindított akcióhoz hozzájárulna. Ez a célja annak a röpiratnak, amely pár nap multán hagyja el a sajtót, s amelyet Andreánszky Jenő dr. írt, aki ez idő szerint a szegedi államfogház lakója éppen párbaj következtében. A röpirat tárgyalja mindazokat az érveket, amelyeket a párbaj eltörlése mellett egyesek és hírlapok fölhoztak s végre arra a konkluzióra jut, hogy a férfias párbajadatok föntartandók, ám a párbaj-mánia megszüntetésére konkrét javaslatokat sorol föl. Andreánszky Jenő dr. neve a lovagias eljárás terén annyira ismert az egész országban, hogy fejtegetései möltán számbatartanak a lehető legnagyobb érdeklődésre, már csak ama bátorságnál fogva is, amelylyel magát s felfogását ellenében helyezi a párbaj ellen föltámadt intenzív erejű mozgalommal. A röpirat ára 60 kr., amely összegnek Endrénny Inre könyvkiadó vállalata címére (Szeged) való beküldése után, a megrendelő portómentesen kapja meg a könyvet.

Szerkesztői levelezés.
Figyelmes olvasó. Elismerjük, hogy igaza van, s tudjuk azt is, hogy hiába minden igyekezet, a sajtóhibák koboldját nem lehet elpusztítani. Két, három korrekta, revisió után is fel fel üti fejét. Sokszor kacagató és mulatságos ötleteket teremt. A Torontál mult keddi számában p. u. a délvidéki színi szövetkezet társulatának első megnyitó előadásáról szóló hir egyik része így hangzik: „A színelőadást megelőzőleg prolog volt: „A múzsá győzelme a délvidéken“ egy igen szép, költői

alkotásu apotheosis . . . stb. A sajtóhibák koboldja „győzelem“ helyett „gyötrelmet“ csempézett be.

Z. W. A jövő héten.

Z—g. „A kutya ugat, a karaván halad“!

—n— Mi is olvastuk, más dolgokat is hallottunk, de éppenséggel nem találjuk indokoltak, hogy a régi dolgokat éppen most felelevenítsük. Városunkból eltávozott, a vizsgálat megindítását ismét felszínre hozták ugyan — de talán sokkal jobb lenne, ha a költővel azt mondanák: „Fátyolt reá, az éj legsűrűbb fátyolát“. — Ha aktuális lesz az ügy, akkor majd hozzászólunk.

N. P. Tomallya. Szives soraiért köszönet, kiegyezés történt. Mevében többet. M. N. Ü.

7102 sz. — 1893.

Hirdetmény.

Az ellenőrzési szemle a honvédelegénység szélszére f. é. október hó 17-én reggeli 9 órakor a városi honvédlaktanyában fog megtartani.

E szemlén mindazon honvédelegénység, mely a folyó évben behívva nem volt, illetve tényleges szolgálatban nem állott, — részt venni és fent kitett napon reggeli 9 órakor a honvéd igazolványi könyvecskével ellátva, a honvéd laktanyában megjelenni köteles.

Az utószemle f. é. november 28-án és a különleges utószemle f. é. december 22-én fog a verseczi honvéd kiegészítő parancsnokság irodájában megtartatni.

Verseczen, 1893. évi október hó 9-én

Seemayer, polgármester.

T. CZ.

Tudomásra hozzuk, hogy városi irodánkat gyárunkba helyeztük és hogy verseczi keményítő gyárunk vezetése céljából budapesti gyárainkból Weil Sándor főhivatalnokot most ide áthelyeztük, ki is itteni gyárunkban mint egyedüli kereskedelmi meghatalmazottunk működik.

Verseczen 1893. október 12-én.

„Union“ keményítőgyárak
Beimel és Basch.

Mintákat
bármely vidékre bérmentesen küldünk.

Elismerten legjobb és legdivatosabb
Őszi és téli szövetek.

Különlegességek: viz- és viharálló daróc, vadászposztó, palmerstone télikabátoknak való női posztók, női öltözék-kellékek, nemkülönbön minden nemű czélnek megfelelő posztók, jó, tartós és színtartó minőségben szétküldetnek gyári áron s bármily esekély mennyiségben magánosok részére is.

cs. és kir. szab. finomszövet és gyapjúarú gyár és raktár
Schwarz Moricz,
Zwittau (Brünn)

3-10 mtr. öltönytözet, teljes öltözetnek való . . .	frt. 3.50 től	frt. 24.—ig
2-10 mtr. télikabátzövet, teljesen 1 télikabátnak való . . .	4.50	20.—
2— mtr. felsőkabátzövet, teljesen elég egy felsőkabátra . . .	4.—	15.—
2-80 mtr. Mentsikoffzövet, teljesen elég egy Mentsikoff-kabátra . . .	5.—	20.—
1-80 mtr. teljes daróc-kabátnak . . .	3.50	9.—
3-25 mtr. fekete posztó szalonruhának . . .	7.50	25.—
1-17 mtr. nadrágra való . . .	2.25	11.—

10/4 méteres nagy kendők 2 frttól a legfinomabb Himalaya-kendőig, utazó- és szán-pokróczok, plaid-ek.

Mintakönyvek
osupán szabómesterek számára.
Uj vevők kaphatnak 50 krnak előleges bevétele mellett, mely összeg az első megrendelésnél visszatérítetik.

Szállítás postai utánvétellel vagy előleges pénzbekötéssel.
Nemteljesítő árúkat a vételért visszatérítjük.

420. sz. — 1893.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. törv.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a verseczi kir. járásbírósnak 1893. évi 6097. számú végzésével Schulz Leonhard részére, valamint ugy előbb foglaltatók Haasenstein & Vogler felperes részére Horváth Ede alperes ellen 101 frt és s jár. erejéig elrendelt kiel. végrehajtás folytán nevezett alperestől lefoglalt s 542 frtra. becsült ingóságokra a verseczi kir. járásbírósnak 1893. évi 7479. sz. kiküldő végzése folytán az arverés elrendeltetvén, annak a helyszínén vagyis Verseczen alperes lakásán leendő megtartására határidőül 1893. évi október hó 16-ik napjának d. e. 9 órája tűzetik ki, a mikor a bíróság l foglalt szobabútorzat s egyéb különféle ingóságok az 1881. 60. t.-czik 107. és 108 § si szerint a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szűkség esetén becsáron alul is, el fognak adatni. Felhivatnak egyúttal mindazok, a kik a lefoglalt tárgyakra oly elsőbbséggel bírnak, mely az ezen ügybeni végrehajtási iratokból ki nem tűnik, miszerint elsőbbségi igényeiket az arverés megkezdése előtt szóval vagy írásban alulirt végrehajtónál az 1881. évi LX. t.-cz. 111. §-a értelmében a különbeni következmények terhe alatt bejelenteni el ne mulasztásák.

Kelt Verseczen, 1893. évi október hó 2-ik napján.

Nessel József,
kir. jbr. végreható.

7080. sz. — 1893.

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál évi 400 frnyi fizetéssel javadalmazott útmesteri és évi 240 frnyi fizetéssel javadalmazott egy útkaparói állás betöltése céljából ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivom ennél fogva pályázni kívánókat, miszerint kellően felszerelt pályázati kérvényüket és pedig az útmesteri állásra rudnai Nikolics Sándor főispán úr Ó Méltóságánál az útkaparói állásra pedig alólírott nál 1893. évi október hó végéig nyuttassák be.

Verseczen, 1893. évi okt. hó 3-án.

Seemayer polgármester.

CIMBALOM-

Appel Ignác,

KEDVELŐKNEK van szerencsém szabad. hírneves „Centralis“ cimbalmaimat pedál vagy anélkül melegen ajánlani. A „CENTRALIS“ cimbalom azon jó sajátossággal bír, hogy megóvja a fémeknek megrepedését és elhárítja az örökös hangolást. Tekintetbe veendő, hogy hangszerüzletem szak- és célszerű berendezését és az anyagok nagyban, olcsó beszerzését, illetőleg azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányaimat által, felügyeletem alatt készítettnek. — Arjegyzékkel készséggel szolgál

BUDAPEST,
gróf Károlyi-utca 5. sz.
(Alapított 1871-ben.)

Ma vasárnap f. hó 15-én

azon alkalomból, hogy a

szökőkút és vízvezeték megnyitattik
a városkertben
a Keller-féle zenekar

sétahangversenyt

tart.

Este a városkert ki lesz világítva.

Kezdeté d. u. 3, vége esti 8 órakor.

Belépti díj személyenként 20 kr.,
gyermekjegy 10 kr.

A verseczi parkegyesület.